

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ГОДИНА П.

БРОЈ 21.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 24. МАЈА 1892.

ПРОПОВЕД НА ДУХОВЕ.

Љубазна браћо! Један је Бог. Један, али: Творац, Спаситељ и Утешитељ, као што је у једноме човеку: и мисао и реч и осећај.

Један је Бог, али Он све ствара, све спасава и све одржава, као што ум смишља, уста уче, а срце снажи.

Један је Бог, а у Оцу, Сину и св. Духу.

Трећем лицу св. Тројице намењена је светковина данашња. Богу Духу светоме подиже се данас песма наша; Њега призива данас молитва наша; Њему се отвара срце и душа сваког од нас, који желимо: да нас озари огањ благодати, којом је осветио у данашњи дан ученике Христове у Јерусалиму; који желимо, да нас „извексти възвѣрѣ, оутверди въз надеждѣ, соверши въз любви“; да нам засветли, да нас огреје и очисти, очеличи и прекали, оснажи

и одушеви „даровима“ својим, које је обилно даровао ученицима Христовим у виду огњених језика, те од неверних, несталних и плашљивих, учинио Апостоле — мученике.

А је ли заиста, љуб. браћо, тако с нама? Да л' вам молитва данашња тражи светлост истине, да озари ум; да л' вам песма дозива ватру, која пали у срцу тежњу за добрим; да л' вам слава духовска чезне за огњем, који у устима гори ватром љубави, а који целу душу човекову подиже одушевљењем самопрегорења и истрајности мученичке у истини, добру и љубави тој?

О радости моје, а среће ваше, ако вам је таква слава духовска данас!

Камо среће, јер човеков ум је тек у истини разум; срце је тек у добру племенито; уста само у љубави благословена.

Живот је наш онда живот духовни, кад га истина обасјава, добро освећује а љубав

орошава у борби за све, што је Богу мило, а пред људима часно и поштено.

А то тројство врлина хришћанских само је онда стално и снажно у тројству човекове душе — уму, срцу и устима — кад га огњем, ватром и пламеном дарова и п благодати своје очеличи, прекали и о-снажи св. Дух.

А тројство човекове душе само је онда сигуран и непоустљив кивот и ризница небеских честица анђелскога живота, — истине, добра и љубави — кад га учврети јединством склада, и испуни силом и снагом небеске моћи — одушевљењем — Дух свети.

Па ако ваша молитва данас заиста чезне за тројством врлина хришћанских, ако ваша песма заиста слави данас силу и свемоћ благодати св. Духа, ако данашња слава ваша заиста призива тројству душа ваших помоћ, снагу и утеху св. Духа, Његову небеску луч одушевљења, — онда, браћо, нисте бадава просули по храму овом траву невину, а искитили га цвећем мирисним и лепим.

Таква песма, молитва и слава духовска просуће и у вама, — та и ви сте храмови божји — невиност истине, лепоту добра, мирис љубави, а осветлити вас лучем одушевљења, које ће вас подићи у оне висине дарова Духа светог, до којих лаж не допире, са којих се у зло не силази, у којима вера, љубав и нада све новом и јачом снагом опасује и ум и срце, а уста човекова испуњава „премудрошћу“ да сваку силу вражју победити може и одржати јединство тројства душе човекове силно и јако у јединству тројства врлина хришћанских: истине, добра и љубави.

У човеку је некад било то тројство душе му свето и складно, створено милошћу Творчевом по образу и подобију божјем; озарено изобилно благодаћу св. Духа, рад' живота вечног.

Али је тај образ човек одбацио са себе при првој заповеди божјој, а подобије то развргао првим грехом непослушности своје у рају, те тако растројио јединство душевног тројства у себи; анђелски склад јединства тог поништио присилним осећањем слободе, претераном самосвешћу само-сталности своје.

И ум је човеков почео да смишља без срца, а реч му кидисала без мисли и без осећаја. Ум поче да лута, језик да лаже, а срце да грешни.

У растројству тројства тога, душевни живот човеков и данас је већином без — духа. А за то: нити је мисао висока, нити реч чврста, нит' осећај силан.

А шта је нама, браћо, потребно; шта ли ми желимо и шта ли бива код нас, међу нама и с нама, Срби браћо?

Да ли тројство врлина; јединство ли, или растројство тројства душевног, у животу појединца и народа целог?

Да врлина светли, а зло понижава, да јединство снажи а растројство ништи, те да је ово штетно, а оно корисно и потребно, и самцу и целини народној, не ћу да наглањујем. То је и тако јасно.

Шта појединац жели себи, нећу да погађам. Али како појединци желе народу своме, општемудру, општој цели, па баш они, од чијих жеља, у делима посведоченим, у многоме зависи та цел, то знамо по томе, што видимо све како бива код нас, међу нама и с нама, у народу нашем и животу његовом.

Да проговоримо коју од срца и о томе. А ево зашто баш данас. Данас — јер су данас Духови.

Пун духовитости и диван је данашњи празник, јер значајан и од пресудних догађаја у животу Христове цркве је данашњи дан, којег тако весело, у цвећу мирисном, слави црква Христова.

У данашњи дан испунило се обећање Учитеља Христа дапо ученицима: „да ће послати обећање очево на њих, а они да седе у граду Јерусалимском, док се не обуку у силу с висине.“

У данашњи дан сишао је Дух свети у виду огњених језика на ученике Христове у Јерусалиму . . . „ѡрошаше просвѣтаѡ и вьстѡ имѡ ѡблакѡ, ѡрошашѡ ѡгнь просвѣтаѡ и ѡдождѡмѡ пламень.“

У данашњи дан су ученици Христови, „цкнижныѡ мѡдрости“ научени, „рыкари богословцы“ постали и Апостоли Христове мисли, истине и науке, Његовог „дела“, Његове цркве.

Видећи „скѣѡ истинный“, примивши „дѡсѡ небеснаго“, пашавши „кѡрѡ истиннѡю“,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

оружани силом речи, а запаљени огњем одушевљења, обучени у „силу с висине“ пошли су данас и почели Апостоли „по свом свету да проповедају Јеванђеље свакоме створењу и да науче све народе, крстећи их у име Оца, Сина, и св. Духа.“ Да проповедају сваком створењу једно, да науче све народе једноме Јеванђељу.

Томе их је у данашњи дан св. Дух научио, томе јединству упутио, за такво Апостолство „встѣнио“ својим анђелима, „воорѣжио“ оружјем правде своје, „оградно“ истином својом, „соклоудио“ их силом својом „с“ више.“

О „царю небесный, утѣшителю, душе истинны; иже вездѣ сый и вса исполняй,“ неисцрпна је ризница твоје благодати, неизбројано је богатство твојих св. дарова! Небеска је светлост огња твога, сунчана је топлота пламена твога. Силян је онај, кога „ороси“ тај огањ, непобедив онај сваки, кога „одожди“ пламен светости и благости, премудрости и свемогућства Твога.

А таква „роса“, а таква „дажда“ снасла би само њиву народне ми среће и живота, осушену и просушену већ пакленом жегом заблуда, себичности, безумља и сујете, покора и раздора.

И кад те молим данас „пречисте, нескверне, безначалне, невидиме, непостижиме, неизсљадиме, непремкнине, непокрѣдниме, неизчетне, незлобине господи!“ и славим с народом мојим, молим те, као што ти се молим дању и ноћу, при свакој помисли на народ мој: „не ради правдѣ нашихъ но ради милости твоєѣ и щедротѣ твоихъ . . . возмѣри беззаконїѣ наша щедротами твоими, сопротивѣ постави безднѣ щедротѣ твоихъ множествѣ согрѣшенїѣ нашихъ . . и . . дѣхъ премѣдрости твоєѣ подаждѣ помышленїемъ, дѣхъ развѣма дарѣмъ безвѣмїю, дѣхомъ страха твоєгѣо вѣкни дѣла и дѣхъ правый вѣновнѣ възутрогѣкѣ“ народа мога . . . „насъ же вѣкѣхъ ѿ единачѣо хѣтка и чаши причащающихѣса соедини дрѣвѣ ко дрѣвѣ ко единачѣо дѣха всѣтагѣо причастїе“ . . . „простри вѣкѣхъ намѣ рѣкѣ помощи, прїими молитвѣ сїю ѣѣкѣ ка дило прїѣтноє“.

А зашто се ја тако молим Богу, молим св. Духу? За то, јер видим шта све бива, као што рекох, код нас, међу нама и с нама.

Не могу то све данас и овако да набројим. Требало би ту не само речи, него и суза многих, јадања дугог. Па и ако ме срце боли, и ако ми суза туге навире, и ако ми се душа разбија о вале горких уздицаја, кад о свему томе смишљам, — данас нећу да јадам и сузим, народе мој, него ћу ти рећи од срца што умем, не би ли ме саслушао, а и послушао.

Чуј ме!

Док није св. Дух обукао ученике Христове у „силу с висине,“ нит' схватили нит' разумеће све што им Христос дотле говораше. Сумњали су, бојали се и колебали, бегали и одрицали, не вероваху и не познаваху. А после силаска св. Духа на њих у Јерусалиму, крвљу су потврђивали веру своју, мучеништвом љубав, а смрћу паду своју у Христа, Његово Јеванђеље и победу Његову над смрћу, лажју, неправдом и злом сваким.

Па кад то знамо, а себе погледамо, какви смо у мислима, у речима и осећајима својим, у животу своме личном и народном, зар не ћемо нијком поникнути, ма и обореним челом признати, да смо ми још далеко од свога „Јерусалима“; да у нама не гори, да нас не греје и не освећује дух, благодат св. Духа?

Ум једно, уста друго, а срце треће хоће и чини. За то се истина не познаје, за то се дволичи, за то се греши. За то сумњамо и сумњичимо, за то злобимо и злурадимо, за то пред истином стренимо, а у себичности се превијамо као прв по прашини, за то нас тело притискује к земљи, за то се не подижемо са земље к небу, од себе — к Богу, од свога — к народном, онитем и бојјем.

За то се често истине одричемо, за то у добру малаксавамо, у љубави се колебамо. За то „на језику мед, а у срцу јед“, на перу све, а на делу — ништа.

За то у устима вера, у срцу безверије; у речима родољубље, у животу себичност; у добру јунаштво, на муци издајство; у говору свако добро, а на раду само зло.

За то на језику вера, црква, народ, а на делу и на раду, у животу многог само „ја“, и на уму и на срцу себичност ил' ова ил' она. . . .

За то, јер је растројено тројство душе многе. За то, јер у том растројству нема духа, — нема благодати св. Духа.

А где духа нема, мртвило је душевно. У мртвилу трулеж бива; у трулежи не ниче мирта ... врлина, добродетел, вера, нада и љубав.

Ту је само тело. Телесна је ту и мисао и реч и осећај. Све то пузи по низини себичности и превија се и гмиже по јаругама сујете и обести. Томе телу, тој низини служи ум, кулучи реч, робује осећај. У том рошству појединац види само себе, у синдиру томе мрзи на другога, у кулуку томе одрекао би се свега узвишеног, а учинио све што није добро, што није часно ни поштено.

Па је л' чудо онда, што наш народ има мало Апостола своје среће и напретка, који се самопрегорењем у одушевљењу мисли велике, речи истините а осећаја узвишених, узвисују над мислима самоковним, речима без срца, осећајима ситничарским, те олтару божјем и народном жртвују себе — за све?

Није чудо. Тако бити мора, где нема одушевљења у вери, нади и љубави, за истину, за добро и врлину, за веру, цркву и народ; одушевљења, које подиже човека са низине себичности у висине општег добра; које жртвује тело, а душу даје Богу и свему, што је Богу мило, народу часно и корисно; које жртвује човека за — људе; јединицу за — целину, себе за — све.

„О царю небесный, утѣшителю, дѣше истинны“, за то се и помолих, за то се и опет молим, за то ћу се увек и молити свемоћи Твојој:

Да умудриш и оразумиш, да очистиш и осветиш, да утешиш и охрабриш, да у-

чврстиш и оснажиш, — да одушевиш Србина сваког, и у селу и у граду, у палати и колеби, у кући и у пољу, на раду и подужећу сваком; да се истине никад не одриче, у љубави никад не малакше, у нади никад не посумња, увек спреман и снажан за тројство врлина хришћанских претрпити, издржати, жртвовати — све, одушевљен за добро општега добра, за славу цркве и вере своје, за бољак и срећу народа свога. Да му огњем светости своје сагореш злу мисао, реч и осећај сваки. Да му пламеном благодати Твоје улијеш у троличну душу Његову јединство неразделивих врлина хришћанских и дарова светих Твојих; да позна „свѣтъ истинный“, прими „дѣха нечеснаго“, и нађе „вѣкъ истинны“, те да умом, срцем и речју исповеда увек и клања се св. „троицѣ неразделнѣи“, те светлошћу истине, светињом добра и огњем љубави своје дичи славу свете нам цркве Христове и вере православне, а подиже и проноси име српско срећом и напретком општег нам добра.

„Боже великій и вѣчный!“ Силом свемоћног, светињом најсветијег, добротом најмилостивијег Тројства Твога, оснажи и нас, освети и нас, оплемени и нас, да разрушене, прародитељским грехом, светиње образа и подобија Твога у Тројству душа наших достојни се опет покажемо! ...

„Жизни подателю! прійди и вселися въ ны и очисти ны ѿ всякаѣ скверны“, и бладаћу Твојом, којом си препородио данас ученике Христове у Јерусалиму, препороди, учврсти и одушеви и све нас, и велике и мале, да буде све на славу Божју и на срећу народа ми милог, који ти се данас на колени моли! ...

1892.

Јован Јеремич,
парох.

ЗАШТО НАШ НАРОД СЛАБО ИДЕ У ЦРКВУ?

(Наставак.)

Ето, поштовани читаоче, толико сам ја могао назрети узрока нашем слабом похађању цркве. Може бити да их у појединим крајевима има још и других, и о томе

би свакако ваљало коју проговорити. Та тој тужној појави треба обратити велике и брижљиве пажње, јер не потражимо-ли и не испитамо-ли јој све узроке и не прегнемо-ли наћи јој за времена лека, кадра

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ће нам бити временом и саму цркву да уздрма. Или зар се са спољашњим и — што с тиме свакако иде руку под руку — са унутарњим одпађивањем од цркве не спроводи у човеку полагањем отуђивање и од самога хришћанства, те од православља!

О, не дајмо, не дајмо, да данас-сутра наши свети храмови један по један за желе верних: јер раштрају-ли се и изгубе-ли се овце, ко ће их тада тако ласно уједно покушати? . . .

Али како, како да станемо на пут тој невољи? — Вели се: „колико утиче узрока, толико ваља употребити противних сила!“

Но ми штампи нашој не можемо ништа, а о згодном изображавању учитељства позвано је да се стара друго тело. Ја ћу се дакле у одговарању на горње преважно питање обазрети ли на наше свештенство, развијајући једно кратко упутство о његову делању у парохији му.

Па чега би то дакле требао да се држи наш свештеник, како би важио као достојан служител Господњи и ревносни пастир народни, те како на њега не би могао пасти ни један само део кривнице са нашега слабога похађања цркве — како би, шта више, он био у такву положају, да би могао судити, па у згоднијим приликама богме и парализати све остале штетне утецаје?

Пре свега — он мора бити марљив катихета. То земљиште мора он обрађивати свим срцем, свом душом својом, а не сме га никако сматрати за нешто споредно или чак и излишно у низу својих душестаратељских дужности. Јер је катихизација заиста — као што то рече славни епископ Платон — каменъ во главѣ угла какакомъ христіанскомъ усовершенствованію въ старецъ Господни; ваља дакле тај камен положити брижљиво, јер безъ твердаго основанія не постоитъ зданіе!*)

А Спаситељ је свештенику у том погледу дао конкретан пример, када је оно рекао: *«Оставите дѣтей приходити ко мнѣ, и не краните их: тацѣхъ ко естъ царствіе Божіе (Марко, 10, 14), и одређено је за-*

поведио: *«Блюдите, да не презрите єдинаго отъ малыхъ (Мат. 18, 10). Како ће дакле и смети ступити пред праведнога Судију онај пастир, за кога ће се моћи рећи: «Деца његова искаху хлеба, а не беше никога да им га лопи (Плач Јерем. 4, 4); она беху жељна разумнога и правога млека, да о њему узрасту за спасење своје (I. Петр. 2, 2), а не беше никога да им га пружи!»*

Вредна и савесна катихизација, то је брижљиво неговање биља, од кога очекујеш обилата и богата плода; то је основа врлинама будућега хришћанина. Који свештеник то губи из вида, губи уједно и наду, да ће и остали његови труди уродити успехом. Ваља се дакле на то поље бацити са свом љубављу доброга оца, који је од свег срца рад напретку и спасењу деце своје.

Вредна и савесна катихизација, то је полагање основе љубави, која ваља да влада између пастве и пастира. Опходите дакле, свештеници, са децом, са тим још невиним створењима, са топлом љубављу, са онаком љубављу, са каквом их је купио око себе наш небесни Учитељ; јер ћете тим начином задобити срца њихова за целога им живота.

Вредна и савесна катихизација, то је основа поштовању, којег треба да се сваки свештеник удостоји од стране своје парохије. За каквога ће те наћи и сазнати то сићушно, то безазлено стадо, за каквога ћеш остати у срцима њиховим за целога века свог. Прегните дакле свештеници, да се својом нежном бригом око њих удостојите тога страхопоштовања.

Вредна и савесна катихизација, то је оно попримте, на коме си кадар изазвати право надметање у врлинама. Ваља само хтети и прегнути, и успех је сигуран.

Катихизирајући савесно, најлакше ћеш управити паству своју к чистоти душевној. Ту јој се буди савест: ту стиче она осетљивост с једне стране према врлинама, с друге стране према пороку — ту она најбоље сазна за Бога и за Његову очинску љубав и милост му неизмерну!

А ко би смео тврдити, да тако упућивано стадо не ће увек тежити храму Господњем!

*) Архіерейское Поученіе, на свитцѣ даемое пре- свитеру въ хиротонисаніи. Во Виѣнѣ, 1857. стр. 61. — Штега, што и данашњи наши Архијереји не деле сличних ручних упутстава!

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

О, па не презрите дакле, часне слуге Господње, не презрите ни једнога између тих малих, већ ходите у средину њихову са пуно воље за озбиљан, за плоносан рад, а свевишњи Творац награде своје изоставити неће! Пазите дакле на децу, како би на оном дану последњега суђења могли светла образа рећи неумитному Судји: *Бгда вѣхъ съ нами въ мѣрѣ, азъ соблюдахъ ихъ въ имѣ Твое; ихже далъ еси мнѣ, сохранихъ, и никтоже ѿ нихъ погине!* (Јов. 17, 12.)

Да видимо сада, какав треба да је свештеник као проповедник?

Свето Писмо вели (Мат. 13, 52): *Бсакъ книжникъ, нащивсѣ царствѣю небесномъ, подобенъ естъ человекъ домоуиѣ, иже износитъ ѿ сокровища своего нова и ветха. Проповедникъ је дакле дужан своју паству обилато снабдевати речју Божјом, и то он не би требао да пропушта не само о св. литургији, него ни при крштењу, ни при венчању, па ни при понеким погребима. То је храна духовна, коју добар пастир стаду својој никада одрећи не ће. Или ти је то ваљада тешко? А на што је онда узор онога Пастира, који је рекао, да је добар пастир готов положити и душу своју за овце своје? Или је ваљада боље — ленијући — постати сличним најамнику, иже ижесть пастырь, емже не сътъ овцы своѣ, и који кад види волка горадица, вставлетъ ѿцы и вѣглетъ (Јов. 10, 12)? Зар не ће и стадо таковога пастира растргнути и распудити вуци?*

Проповед је сестра катихизацији. И она утврђује у вери; и она те крепи у љубави и указује ти на пороке — али се разликује од катихизације у том, што она већ нема више посла са душама безазленим, невиним, него што ту много срце трајају не само разна средства кунатеља сотоне, него и многе ине беде и невоље. Свештеник је дакле ту и светило светлијим путевима и дверник лепних перивоја и сѣ бољој храни и вођа слепима и лекар бѣнима. Еле ваља да он све јаде своје пастве и осети, треба да га то силно покреће, и да га тако рећи гони, да око тих, њему поверених душа настоји благовременѣ и безвременѣ — ваља да је готов да за

њих положи и душу своју! Који је пак свештеник кадар да своју паству тако силно љуби, тај ће и знати ценити важност проповедања по своје стадо, и тежиће, да што чешће општи с њиме у том богоданом облику — а ко сме тврдити, да ће храм тако одушевљенога служитеља Божјег и народног бити кадгод „празан“?)

О, па проповедајте, духовне вође народа нам драгог, проповедајте му то свето слово Божје, пружајте му те небесне хране — поучавајте га ревнсно, нарочито у овим тешким дневима мучнога му искушења! Погледајте на општине своје са погледом очинским; не упуштајте њихових душевних потреба ни за часак из вида; пригрлите њихове беде и јаде са топлом, искреном, чистом љубављу, па прегните да њихова срца одвратите од земаљских ових невоља, а да их управите дивотама и блаженствима царства небескога! Прегните око тога племенитога, узвишенога, светога посла орно и вољно, како се за нас већ не би могло рећи са славним епископом Платоном²⁾: *Есть парохїи, въ нихже проповѣданіе слова Божїа, на велию церкве жалость, рѣдкость естъ, ижеже Христовы ѿцы гладыи гибнутъ, или по штровнои пакити вѣдѣтъ!* — Проповедајте, проповедајте народу спасоносну веру, како би се и сами спасли!

(Свршаће се.)

¹⁾ Од какве је важности, од какве је моћи савесно катихизирање и проповедање, ево примера (не из наше, него из римске цркве, јер у нас таквих примера тешко и да има). Неким случајем био сам као богословац II год. у Панчеву о римском слављењу ускрса Христова. Свечане припреме одмаме и мене у њихов храм. Био је дупком пун света, који је нетренимице пратио оно, њима дакако неразумљиво латинско богослужење, и ја сам баш у себи чудно премишљао о том грдном атентату на здрав разум, када у један мах приметим, да је около мене много око, и то не само женско, него и мушко, пуно суза.

„Што плаче тај свет“? — питао сам некога њихова учитеља, с којим сам се познавао.

„Раздрагалага је божанственост појединих момената ове церемоније“ — рече ми он, и сам врло раздраган.

„Али они не разуму из свега тога ни беле“, — приметим ја, баш не без поруге.

„Е, а нашто би онда биле проповеди и нашто би биле катихизације и нашто би их свему томе и ми, учитељи, брижљиво поучавали? Знају они сви све то готово на памет! — Ако, драги мој, и има у вашој вери многа лепа установа, са које вам ми морамо завидети, али смо у томе ми надмашили вас, и не ћете нас тако лако стићи!“ — одговорио ми је он, а ја сам ућутао, задовољавајући се тек горким мислима о тој црној истини.

²⁾ „Поученіе“, стр. 55.

ЊЕГОВА СВЕТОСТ Г. ПАТРИЈАРХ СРПСКИ ГЕОРГИЈЕ — У СЕНТОМАШУ.

Историја народа нашег овде у овим земљама, судба његова, културни му развитак и у опште све битисање његово у нераздучној је свези са именом митрополита патријарха и судбом и значајем његовим тако, да је нимбус народа свагда растао са нимбусом патријарха му и митрополита и његовог достојанства — а друкчије није ни могло бити, јер је патријарх снага народна.

Па када се то зна, може ли да буде православног Србина, који неће да шује ту снагу народну, може ли да се хвали, да је Србин православног, а да се дубоко не поклони пред поглавицом цркве нам православне!

И кад та узвишена поглавица цркве и народа долази у место, којему је име и у прошлости и у садашњости увенчано светлим нимбусом најчистијег српског родољубља и највеће оданости према својој цркви православној, зар да нас изненађује онда светао и радостан дочек, што га приређује најродољубивија цркв. општина првове представнику цркве и народа!

Сентомаш се поносити може, не бандеријом, ни сиљним сјајним кочијама, не славолуцима, ни урнебесним усклицима „Живео патријарх Георгије!“, ни морем од пламена на баклади, ни банкетом, — понос је његов онај неугасиви плам љубави, који у срцу своме за вечита времена запаљиве према поглавици цркве и народа свога, који се тако дивно манифестовао у оном спољњем сјају и блеску и скоро невиђеном одушевљењу.

Па зар је могло друкчије бити? Како да се не одушеви за веру и цркву онај сиљни свет из места и са стране, када у средини својој види љубљену главу цркве своје са свитом му сјајном, па и узданицу народну, гимназију новосадску са професорском јој колегијом! Да ли се још која општина вап центара епархијских може похвалити, да је у њој са таквом црквеном помпом икад служена архијерејска служба каква је одслужена у Сентомашу на Спасов-дан!

И зар је чудо онда, што је сиљни свет онај узнесен у доле му непознате сфере у којима су се развили у побожној души свакога православног Србина такви осећаји радости, утехе и задовољства, који су у сузама напли излива свога!

Сентомаш је изнео приликом овом истинску слику народног веровања и уздања. На част и славу му служи, што у њему гори плам правог родољубља и искрене оданости и поштовања оних фактора, у којима лежи снага народна. Евала му за то! Себи и народу васцелом осветлао је образ и збрисао је ону прљотину, коју хтедоше на њ да пабаце некоји себичњаци и смутљивци. Бог дао, те овогодишњи светли Спасов-дан био залог спасу нам народном од свега зла, које се поче да диже на веру нам свету, цркву нашу и понос наш. Још неколико оваквих светлих народних слава и ми смо уверени, да ће нестати и последњег трага рођењу оних опекурних личности, које хоће да живе на рачун рушења слоге и љубави међусобне у верској пам и народној заједници!

О самом току сентомашке свечаности доносимо овај извештај:

Његова Светост г. патријарх српски Георгије, кренуо се са сјајном свитом својом у очи светлог празника Вознесења из Н. Сада у пола 3 сата по подне а стигао је у Сентомаш у 5 сати по подне. На граници сентомашког земљишта дочекали су Сентомашани високог госта са свитом му, са десет по избор коњаника и толико исто сјајних кочија, и ту је Његову Светост поздравно председник црквене општине Сентомашке, парох г. Лазар Каћански, католички тамошњи парох и прота г. Матуш и начелник политичке општине г. Никола Дракулић. После искрених поздрава кренула се пратња у Сентомаш, где је сјајни поход овај дочекан са прангијама и звоњењем звона а улице беху дунком пуне света са обе стране од почетка села па све до цркве. На улазу у место беше подигнут диван славолук, а тако исто и на пијаци а улица беше посута травом. Његова Светост је са кочија благосиљала народ, који се урнебесним „Живео“ све до храма светог одазивао.

На уласку у порту дочекало је Његову Светост свештенство у орнату на челу са окружним протопресвитером г. Јованом Боротом, са чирацима и рипидама, те пошто је Његова Светост г. патријарх узео крет у руке, ушао је у храм, кроз шпалир дечице женске у бело обучене, на молитву, коју је дивним појањем спасовског ирмоса кор гимназије новосадске пратио. Пошто је Његова Светост г. патријарх целивао трапезу и помолио се Богу, стао је у архијерејски сто и ту га је са амвона поздравио г. прота Јован Борота говором значајним, приводећи у паралелу посету храма овога од стране Његове Светости г. патријарха Георгија са посетом патријарха Јосифа Рајачића 1851. и срањујући оно доба када је Сентомаш, након жалосне 1848—1849. год. још у рушевинама био, са данашњим добом, када је у цвету развитка и благостања.

Његова Светост патријарх нагласио је, да је са вољом дошао у историјски знаменито место ово и радује се, што је Сентомаш изишао на сусрет љубави његовој са таком истом љубављу. Свака реч Његове Светости пропраћена је са дуготрајним „живео“ од народа, кога беше црква дупком пуна и који је недахнимице пратио очима сваки покрет архијереја свога и тако рећи гутао сваку његову очинску реч.

Из православне цркве је Његова Светост г. патријарх са свом свитом отишао да посети католичку цркву, где је свечано дочекан од општине католичке на челу јој са парохом и протом г. Матушем. Одатле се Његова Светост г. патријарх вратио у за њега спрењени стан у кући велепоседника, великог поштоватеља и пријатеља светог патријарха г. Лазара Дуњерског, где је поздрављен од целе породице домаћинове. — Ту је одмах свети патријарх примио подворење: свега искупљенога свештенства из места и околине, које је похитало глави својој и народној, да се у синовљем поштовању поклони, сентомашког црквеног одбора и професорске колегије српске вел. гимназије, на челу јој са управитељем В. Пушибрком.

Силан народ је непрестано стајао пред станом Његове Светости и множио се гомилама узимајући простор између цркве и пијаце све до $\frac{1}{2}$ 9 сати у вече, када се из читаонице српске кренула бакљада са музиком у част високом госту. Море од пламена кретало се импозантно улицама од читаонице до стана Његове

Светости. Урнебесно „живео патријарх Георгије“ проламало је небо и никад није престајало за читав сат осим за мало онда, док је у име одбора за приређивање дочека Његову Светост поздравио учитељ г. Нестор Миковић говором, који је још више распаљено одушевљење према високом госту, и док је Његова Светост одговорила на тај поздрав препоручујући народу и пастви својој: љубав, братство и слогу и обраћајући му пажњу на то, да се чува пустилова и лажних учитеља, који у раздору и неслози траже основе бијесању своје.

После овог говора се бакљада кренула те се уз бурно клицање „живео патријарх“ и уз дивне ватромете вратила натраг у читаоницу. — Свет је и даље остао пред станом Његове Светости, где је за време вечерања високог госта свирала војничка музика. На вечери са Његовом Светости била је и свита му сјајна са члановима професорског тела новосадске гимназије. Народ је дубоко у ноћ слушао музику и једва се тек после 11 сати развишао да се одмори. — На Вознесеније је била архијерејска служба, на којој су уз Његову Светост чиновдјејствовали: архимандрит Платон Телечки, протосинђели: Исак Дошен, Герасим Петровић мандатар и Гаврило Змејановић, игумани: Митрофан Павловић и Мирон Ђорђевић, синђел: Герман Опачић, конс. бележник Сергије Шаќрак-Нинић, војени капелан Мирон Панаџовић, свештеници: Шандор Поповић, Иван Тешић и ђакони: Лукијан Богдановић и Георгије Видишки. На кору је појао кор гимназије новосадске. — Велика црква сентомашка једва је могла у се примити најмањи део побожног света, који је похитао не само из места него и из околине, да види и чује поглавицу цркве своје. — Његова Светост г. патријарх пред сам почетак литургије изговорио је врло лепу и поучну проповед, у којој је сакупљеном силном народу очински на срце стављао неговање праве хришћ. побожности и красних врлина, а избегавање свакога зла и порока.

Говор овај пропраћен је бурним „живео“. Када је отпочела божанствена литургија уз дивно појање гимназијског хора, са свачијег лица у цркви си могао читати неку вишу душевну радост, коју може растумачити само душа одана светој вери и представницима јој и срце чисто и непокуварено, које се загрева дивним нашим црквеним појањем, које је још дивније онда, када га

тумаче млађана грла гимназијских ученика наших. — После свете литургије је ношена литија до крста према излазу из села и по том се другом улицом вратила натраг у цркву. — Архијерејска служба са литијом трајала је пуна 4 сата, од $\frac{1}{2}$ 9— $\frac{1}{2}$ 1 сат. — После завршене св. литургије Његова Светост г. патријарх праћен одушевљеним усклицима „живео“ одвезао се у свој стан, где је по томе примио у један мах силне депутације из разних околних општина и разне корпорације, које су дошле да се овом приликом поклоне патријарху своме.

У 2 сата по подне био је заказан банкет у великој кафани. Пошто је Његова Светост г. патријарх дошао дочекан са бурним „живео“, отпочео је одма банкет. На банкету је било до 140 отмених гостију. — За време банкета је пало доста здравица. Његова Светост г. патријарх је наздравио прву здравицу Његовом Величанству нашем премилостивом краљу. Здравница је ова пропраћена трикратним бурним „живео“! За тим је и опет Његова Светост г. патријарх наздравио влади. Г. Лазар Каћански, парох и председник општине сентомашке, наздравио је Његовој Светости г. патријарху у лепом и смишљеном говору, у коме се дотакао у лаким потезима борбе, која је вођена за последњих неколико десетина година за аутономију, те жели да Бог Његову Светост г. патријарха поживи, да се резултати те борбе сведу у таку законску форму, која ће одговарати користи цркве и школе нам народне. Бурно „живео патријарх Георгије“ био је одговор на ову здравицу. — За тим је Његова Светост наздрвила жупану бачком, и митрополиту калочком Часки. Г. Лазар Каћански је наздравио гостима а и свештенству, које је увеличало славу, у име којих се у лепом говору захвалио г. архимадрит Телечки домаћина на лепом пријему нагласив, да је свештенство онда најсретније, кад може уз своју љубљену главу Његове Светости г. Патријарха да послужи светом православљу. Г. Ђура Страјић парох је у име домаћина, у име Сентомаша наздравио ерпској великој гимназији т. ј. присутним професорима и ученицима, који су славујском песмом засладили и зачинили величину дана данашњег. Тој лепој нади народној, тој предход-

ници звезди на небу нам просветном, која под милостивим окриљем Његове Светости и под мудрим руковођењем одличних наставника својих тако лепо схвата и врши културну мисију своју, наздравио је г. парох, наглашујући даље, како многи и многи члан народа нашег има тој гимназији да захвали свој виђени положај, и преко тих путева гимназија новосадска не само да је стекла признање народа ерпског, него је уједно и извојевала себи одличан положај међу другима својим у домовини нашој. Она је данас освојила срца свију без разлике и испевала себи трајну љубав и наклоност вечиту. Здравница ова професорској колегији и омладини гимназијској намењена примљена је бурним одобрењем. — Прота бечејски г. Ј. Борота је наздравио Његовој Светости изјавив жељу и молбу, да Његова Светост што скорије и у Ст. Бечеј дође. Његова Светост г. патријарх је изјавио, да је његова свагдања жеља, да што чешће дође са народом у ближи додир и да би он то врло често чинио да није заузет силним пословима, који му прече извршивање те жеље, па за то и овом приликом није могао обећати да ће ићи у Бечеј.

После ових здравица било је још неких, за које хтели не хтели морамо рећи, да би боље било, да их није било. — Пошто су се изређале све горе поменуте здравице, устао је у 5 сати свети патријарх, изјавив да би можда и дуже седео, али се не осећа најбоље те му је нуждан одмор, разрешио је банкет те испраћен бурним усклицима из дворане а дочекан исто тако од скупљеног народа на пољу, одвезао се у свој стан. — Званичан део светковине је тиме завршен, али слава и весеље по гостољубивим кућама Сентомашким трајало је далеко у ноћ. —

Сутра дан на појутарје св. Вознесенија у 5 сати ујутру одвезла се гимназија новосадска са професорима јој, која је још у среду у подне стигла у Сентомаш, у Кер, одакле се у $\frac{1}{4}$ на 10 сати вратила у Нови Сад у најбољем реду.

Његова Светост г. патријарх због мало поремећеног здравља није се у петак могао вратити, те с тога је и свита му остала у Сентомашу до Суботе, када су се сви заједно вратили у $\frac{1}{2}$ 9 сати ујутру у Нови Сад.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

СА СВЕШТЕНИЧКИХ ЗБОРОВА.

I. Исповед и збор свештенства Протопресвитерата Вуковарскога.

Окружни протопресвитер протопресвитерата вуковарскога сазвао је за дан 7. маја о. г. своје подручно свештенство на „свештеничку исповед“ у Вуковар. Тога дана и околно, а и оно најудаљеније свештенство порано се а и у доста великом броју сакупило у Вуковару. Беше свега 22 свештеника.

По дојакошњем обичају најпре су у тамошњој парохијалној цркви обављени часови, а после обављених часова свештенство се неповедило. Исповед је почела а и свршила се порано а то због тога, да би свештенство још тога дана могло одржати и свој збор, као што га је и одржало. Та зар се и могло ово свештенство одмах после свршене исповеди кући повратити а збора свога неодржати? Зар је то могло учинити ово свештенство, које се управо прво из сна пренуло, те одавна већ уобичајило са исповешћу својом и свештенички збор одржати; свештенство, које је — с правом рећи — свакогодишњим држањем збора прво агију дало за свештеничко удружење; зар је оно сада могло остати скрштених руку и ништа не поради, сада, кад су се давнашње жеље његове остваривати почеле; сада, кад је мисао о свештеничком удружењу сазревати почела?! И да није од свега свештенства подигнут глас ове године за удружење, и да није г. протопресвитер наш одозго позван, да збор овај одржи, свештенство би ово и само сада као и дојако збор свој одржало! Но кад је свештенство још и својом предпостављеном духовном облашћу позвано, да збор у сврху остварења и оживотворења свештеничког удружења одржи, то је оно сугубом вољом и радошћу на овогодишњи збор свој похитало.

Па сво шта је докано на нашем збору!

Г. Протопресвитер Лазар Поповић заузевши као председник збора своје председничко место, добродошлицом поздрави браћу свештенике, те лепом, срдачном и искреном речју отвори збор. У свом том говору известио је он уједно свештенство о смрти петорице у овој години упокојене браће свештеника из овога протопресвитерата и то: Павла Бојића, пароха белобрдеког, Велимира Петровића, пароха Маркушичког, Лазара Црнобарића, пароха Лазанскога, Петра Бу-

лића, пароха Боровекога, и Бранка Познановића, пароха Негославачког, те изјави своје дубоко сажаљење за њима. Свештенство устајањем и утешном речју: „вечна им памет“ даде такођер израза сажаљења за упокојеном браћом својом.

Прва реч, која је по том говору из уста г. протопресвитера на том нашем збору пала, односила се на свештеничко удружење. О потреби као и о користи овог удружења доста је дуго а и са усхићењем г. протопресвитер говорио. Потребу таквог удружења, рече он, одавно је већ увидио и истакнуо понеки свештеник, а да ће оно — особито у данашњим приликама — бити од замашне користи и по цркву и по народ и по свештенство, увидило је то не само цело свештенство наше, него и сам епископат наш са св. Патријархом нашим на челу — увидила је дакле цела јерархија наша.

Препоручивши тако свештенству удружење, позове г. протопресвитер перовођу, да прочита високи одпис пречасне консисторије односећи се на ствар свештеничког удружења. Позив тога одписа беше својеки пригрљен и прихваћен и одмах свештенство у смислу истога изабере од присутних два члана, који ће овај протопресвитерат имати званично заступати на општем збору свештеничком. За такве буду једногласно изабрани пароси: белобрдеки Михајило Велендрић и вуковареки Илија Перкаћански.

По обављеном избору заступника читао је перовођа по жељи свију свештеника „Нацрт правила за свештеничко удружење“. Овај нацрт е малим изменама и допунама беше у целисти усвојен.

Надаље, свештенство овог протопресвитерата одушевљено тиме, што се св. патријарх Георгије живо интересује за остварење свештеничког удружења и за то, што је св. Патријарх са Св. Синодом заједно и Свој протекторат удружењу понудио, а руковођено својом синовијом зубављу и оданошћу према Њему и као према врховној поглавици цркве своје и као према дијецезану своме, једногласно и једнодушно закључи, да се са збора овог а у име свега свештенства овог протопресвитерата св. патријарху Георгију пошаље изјава благодарности. Изјава та беше одмах још на збору стилизована, лепо написана и од свију присутних пот-

писана, те г. протопресвитеру уручена с тим, да ју он св. патријарху испрати.

Изјава гласи:

Ваша Светости,

Најмилостивији Господине Архиепископу!

Давно и давно била је ванредна жеља свештенства Протопресвитерата Вуковареког, да се уједини у свом свештеничком збору, како би могло из средине своје а са збора свог у даним нужним приликама дати од себе гласа, који би био израз свештеничких жеља, које се на добро и напредак цркве и народа нашег клоне. С тога оно с великом радошћу поздравља и прима мисао општег удружења свештеничког, те пошто је данас у претрес узело правила тог свештеничког удружења — кличе оно из дубине своје благодарне душе:

Слава и хвала Вашој Светости, нашем милостивом Патријарху, на великој милости ukazаној и тиме, да сте благоизволели ту сретну и по цркву нашу толи спасоносну установу покренути и у опште, да сте Вашим дојаконским радом показали, да Вам срећа и напредак цркве и народа свог као правом оцу на срцу лежи. Бог свемогући нека Вам благослови тај спасоносни рад Ваш, нека Вам дарује крепка здравља и дуга живота, нама на радост и утеху, а цркви и народу на спас! Тако се од срца Богу моли и кличе Вам срдечно: Живио!

Ваше Светости

У Вуковару 7. маја 1892.

Смирено свештенство Протопресвитерата вуковареког

Лазар Поповић, с. р. Лазар Богдановић, с. р.
прота и парох Осечки и свештеник Чецински, перовођа
председник збора. збора.

(Долазе потписи још 18-рице свештеника.)

На предлог једног брата свештенство закључује, да се пречасна наша Консисторија умоли, да високу кр. зем. Владу склони, да ова изда наредбу, по којој би се број часова за предавање катихизиса у комуналним школама умножио, јер свештенство увиђа, да је у науци вере — особито у местима, где су многа деца — слаб успех једино с тога, што је законом одређени број часова за предавање катихизиса врло мален; не мање да се склони висока Влада и на издање такве наредбе, којом би српско учитељство на комуналним школама обвезано било предавати науку вере у I. разреду и црквенословенски језик у II., III. и IV. разреду.

Сем овога свештенство је било приправно, да још више озбиљних предмета у овом збору претресе, али време лети, а свештенства бијаше, које се имало колима возити по 5—6 сати; због чега овај збор прекиде свој посао обавивши за овај пут оно што је сматрао за најглавније. По свој прилици, да ћемо се ми опет у скоро на окупу наћи, а том приликом ћемо по свој прилици и „Јединствени статут“ претрести.

По свршеном збору, отишло је свештенство на заједнички ручак, где је пало више лепих и искрених здравица, као: св. патријарху, г. проти, свештенству обојега реда, изабраним заступницима и т. д.

Око 4 сата после подне се свештенство у братској љубави растало, и сваки своме дому задовољан похитао.

У Чепину, на летњег св. Николу 1892.

Л. Богдановић,

свештеник и перовођа збора.

II. Свештенички збор протопресвитерата Арадског.

Дне 5. маја о. г. одржана је у Срп. Вел. Св. Миклошу свештеничка исповест протопресвитерата Арадског. Пречасни г. протојереј Павле Н. Јовановић у напред је знао жељу свег подручног му свештенства и одређујући циркуландо дан и место за исповест, јавио је, да ће се, после званичног чина, држати братски договор о стварима, које данас све онострано српско свештенство највише интересују или боље рећи, које му условљавају будућност приватна и фамилијарна човека, те да би се брже до епо-разума дошло, навео је и предмете који ће се расправљати, да би сваки брат о ствари још једном озбиљно размислио и с резултатом на збор дошао.

Кад се узме у обзир пространост овога протопресвитерата, где некоји свештеници требају читав дан хода, док у центрум — Семиклуш — дођу, онда је заиста похвално, да се свештенство у таком лепом броју јавило: Од 27 позватих, дошло их је 20 а остали су се извинили болешћу и старошћу.

У осам часова одржано је призивање св. духа, где је после св. еванђелија преч. госп. протојереј Павле Н. Јовановић у неколико врло лепих речи растумачио онај други смисао исповести, који је зацело имао на уму онај, који ју је по ново оживео: братски састанак, упознавање и измењивање мисли о стварима, које се тичу

парохије, верних, самог свештеника као приватног човека и т. д.

Још из цркве, приликом исповедања, поздрављен је телеграфски високопреосвештени госп. Епископ Никанор и замољен за архијерејски благослов, на које је господин Епископ одмах одговорио: „Примите сви моју усрдну захвалност на синовљем сећању као и мој архијерејски благослов. — Никанор.“

Како нас дивно изненади то неколико речи! Као да слушасмо онај мили баритон-глас свога дијецезана, који искреним а китњастим речима кроз уши управо у срце улази — па као из једног гласа загрмесмо: „Живео љубљени владика“!

У $1\frac{1}{2}$ 10 часова скуписмо се сви у месну вероисповедну српску школу, а у 10 часова отвори председник по старешинству госп. прота седницу и поздравивши присутну браћу позове их, да бирају часнике збору, на које су акламацијом изабрани: за председника протојереј Павле Н. Јовановић, за подпредседника Светозар Петровић парох В. Семиклушки, за перовођу Јован Гавриловић прнобарски, а за одборнике пароси: Јован Брсниковић кетфељски, Миша Путник сентпетерски, Андрија Путић ерп. чанадски, Петар Маринковић ђалински, Светозар Поповић м. чанадски и Југ Станикић новосентивански. Расправљани су ови предмети:

1. Претрес „Нацрта правила за удружење српског свештенства у митрополији карловачкој“. — Решено је: да се тај нацрт у целости овако прими, како га је у конференцији карловачкој од 23. марта 1892. донео одбор за припремну радњу око остварења свештеничког удружења.

2. Саветовало се о познатом меморандуму брата Светозара Петровића, како да се у тој ствари енергичније поступи, те је закључено једногласно, да се исти меморандум уручи обојима посланицима нашега среза с одлучном жељом и захтевом, да га у првом сабору, који долази првом приликом за претрес предложе.

3. На трећем месту већало се о томе, како да се што пре оснује свештеничко-удовички фонд. — Кад помислимо са каквим грозним теретом на срцу леже српски свештеник у гроб, сећајући се своје јадне породице, којој је у наследство оставио поштено српско име и — крајњу сиротињу; кад се сетимо оних грозних мука, које мора да пати душа умрлог српског свештеника — родитеља облетајући око дома

своје јадне породице и гледајући своју малољетну небринућу децу, како их сиротиња на свашта наводи, или да их срећним случајем створи људима или да њима пуни државне апсане, — онда неће бити ништа чудновато, да су о том предмету сва скупљена браћа у више пута говорила и да је дебата трајала пуна два сахата, те се напослетку усвоји предлог брата Јевте Петровића, капелана батоњског, „да се умоли високопреосвештени Господин Епископ Никанор, да сазове општи свештенички збор целе епархије темишварске, да о тој ствари већа, и то ради лакшег посла, само за своју дијецезу специјално“, с допуном председниковом „да овај данас изабрани одбор и часници израде нацрт и да се општем збору као предлог поднесе“. —

Молим штоване читаоце, да не разуму криво овај предлог. Ми се нипошто не мислимо делити од осталих дијецеза — та данас се на удружењу ради, — но само толико мислимо, да ће се много пре доћи до споразума, ако свака дијецеза најпре за себе према својим приликама изради правила, а један заједнички велики одбор свих дијецезалних зборова из донесених правила да изради заједничка правила.

И нехотице ми се натурује помисао, како су нас учитеље претекли ученици нам, наша једноверна браћа Румуни: да не узимамо у обзир друго што, доста је да напоменемо, да они давно осећају благодетне последице свештеничко-удовичког фонда!

4. Напослетку је збор једногласно замолио госп. проту, да предложи епархијском административном одбору, да упути црквене општине, да од сада свештенству, када званично на позиван места иде — кад је то већ и учитељима досуђено — подвоз, односно накнаду за исти по километру, са пристојном дневницом издају.

Како више нико није имао ништа да предложи, то председник захвали скупљеној браћи на показаној ревности, потпише са перовођом и одбором записник и у 1 сахат по подне закључи седницу, на што му браћа братски отпоздравише: „живео председник“!

У $1\frac{1}{4}$ 2 био је у великој гостиничкој дворани заједнички ручак, којом је приликом госп. прота наздравно високопреосвештеном госп. Епископу Никанору, Јован Гавриловић проти а прота свој скупљеној браћи. У 3 сахата по подне се браћа братски загрлише и растадоше, да се до скоро у великом збору опет виде! Ц—ц.

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Распис Његове Светости г. Патријарха српског Георгија свему парохијском свештенству епархије бачке.) Његова Светост, преузвишени г. Патријарх српски, Георгије Бранковић, као управитељ епархије бачке и врховни патрон мировинског завода за свештеничке удовице и сирочад епархије бачке, управо је и разаслао под 24. априлом о. г. свештенству епархије бачке опширну окружницу, у којој се излаже постанак и стање „мировинског завода за свештеничке удовице и сирочад епархије бачке“, те се позива свештенство, да ступи у мировински завод и буде учесник те благодетне установе.

Окружници је приложен, по оригиналу на црквено-словенском језику штампани „Устав или правила мировинског завода за удовице и сирочад срп. прав. свештенства епархије бачке“. Тај је устав грађен на збору парохијског свештенства епархије бачке, држаном у манастиру Бођану 9. септембра 1826, када је ударен и темељ пензионом фонду, који је крајем јуна 1891 порастао до знатне своте од 57.990 фор. 73 н.

У окружници се наглашује, да се св. Патријарх, чим је примио привремену управу епархије бачке, одмах постарао да извиди стање тога завода и да га из мртвила приведе у живот. С тога је сазвао био после епархијске скупштине за 21. авг. 1891. свештенички збор у Нови Сад, те је том приликом закључено, да се оживотвори тај мировински завод, и изабран је нов патронат, који је од тога времена примио управу над тим заводом. Нови патронат констатовао је: да мировински завод има за сада само 7 правих чланова и 3 условна члана, да је капитал истога завода износио до 30. јуна 1891 свега 57.990 фор. 73 н., и да из фонда ужива мировину за сада само једна свештеничка удовица у износу од годишњих 60 фор. За тим је у седници патронатекој од 17. марта о. г. одлучено: да међу чланове овог мировинског завода могу ступити сви они срп. прав. свештеници и ђакони епархије бачке, који нису за сада још навршили 65-ту годину живота свога, ако 1.) у року од 6 недеља дана уплате у благајну мировинског за-

вода своту од 84 фор. и осим тога још толико пута по 2 фор. 24 н., за колико су година прешли 25-ту годину живота свога, или 2.) ако се у истом року времена правоваљано обвезу, да ће по норми под 1.) дотичну своту у року од једне године дана у благајну заводску заједно са 6% каматом уплатити, и ако се за осигурање те своје обвезе подјемче и обвезају, да завод исту обвезу њихову може по потреби из редовне им парохијске или ђаконске плате административним путем намирити. Сваки свештеник, који под тим условима у току од 6 недеља дана у мировински завод ступи, постаје редовним чланом мировинског завода са правом досадањих редовних чланова, а уједно постаје деоничирем знаменитог заводског капитала, те својој удовици или сирочади одмах по ступању у завод осигурава годишњу мировину од 60 фор. Уједно имају ти нови чланови право да учествују и решавају већ и на првој идућој скупштини заводских чланова, на којој ће се одлучити и о томе: како и под којим условима могу поједини чланови својим удовицама и сирочадима осигурати из завода сарамерно и већу мировину.

Према томе позвао је св. Патријарх поменути расписом све подручно свештенство бачке епархије, које у исти мировински завод још до сад ступило није, да у интересу осигурања својих удовица и сирочади, у исти мировински завод под наведеним условима у року од 6 недеља дана тим пре ступити не пропусти, што се по истечају тога рока садашњи свештеници у завод ни под којим условом више не ће примати.

Даље се свештенство епархије бачке, које 65-ту годину живота није навршило, а жели у поменути мировински завод ступити, — упућује: да ту своју жељу и намеру св. Патријарху или патронату заводском у означеном року објави и да у благајну заводску а у руке заводског благајника протојереја Павла Балте у Н. Саду уплати основни улог од 84 фор. и још к томе толико пута по 2 фор. 24 н., за колико је година који свештеник прешао 25-ту годину живота, имајући године живота свога правоваљаним изводом из матрикуларног записника крште-

них исказати. Они свештеници, који би у завод хтели ступити, али прописане основне улоге и прилоге за сада не би били кадри у готовом исплатити, имају уредну обвезницу поставити и иету такођер у року од 6 недеља дана св. Патријарху или патронату заједно са својим кршеним писмом поднети. —

Очекивати је, да ће свештенство епархије бачке схватити велику корист, коју му ова добротворна установа пружа, те ће се вољно одазвати позиву св. Патријарха и похитати да се упише у чланство тога мировинског завода.

ЧИТУЉА.

— († Велимир Петровић) парох Маркушички, преселио се у вечност 5. фебруара о. г. у Маркушици, маленој парохији у прото-пресвитерату вуковарском. Покојник се родио у Маркушици 2. фебруара 1816. год. Отац, дед и прадед његов бијаху свештеници у иетом месту, те он беше по реду четврти свештеник из једне фамилије. Нижу гимназију слушао је у Осеку и Винковцима, а вишу т. ј. V. и VI. разред у Баји. У Осеку као ђак био је у стану код францишкана, где је врло добро латински научио, а бавећи се у Баји, научио је добро маџарски, којим је језиком до смрти своје добро владао. Богословију је око 1840. године слушао у Ср. Карловцима. Црквеном пјенију бијаше особито вешт, а крај тога имао је леп, умиљат и звонак глас, те је у свакој даној му прилици црквеном песмом умео раздрагати друштво. И сам је имао своје особите мелодије. Красно је његово: „**ВЕЛИЧАЈМЪ ТЪ**“, које бијаше пуно умилних и хармоничних трила и варијација. Он је црквеном причасну: „**Скажи ми**“ додао и треће „**свѣта**“, којему је научио неколико млађих свештеника, које је такођер пуно умилних и складних трила. Његова херувика I. гласа такођер је у многом различна од оне обичне, која се широм Српства поје. Једном речју, у пјенију беше поп-Велимир мајстор!

До близу неких 50 година служио је он као свештеник у месту свога рођења, а при том је био увек до смрти здрав, весео и расположен. Био је добар економ и врло вешт вођар.

За њега се може рећи, да није хтео ни један пар младенаца венчати прије, него што су молитве добро знали. У том погледу дао је он себи труда, пак је оне, који молитве нису знали,

за време док су под претеном били, црквеним молитвама обучавао. Према сваком био је предуретљив и гостољубив.

Иза себе оставио је стару удову и четворо деце. Од ових је најстарији син Миливој парох у Бршадину, а остала су деца, у којима је доста несретан, незбринута. Млађи син му Лазар, који је негда изврстан ђак био, а виртуоз на виолини, мораде у најлешње време прекинути науке због поремећеног ума.

Покојник је опојан од четворице околних свештеника и сарањен уз велико учешће народа 7. фебруара о. г.

Са свога добра срца заслужује наш стари поп-Велимир, да му над гробом рекнемо: Бог ти души дао рајско насеље, а међу нама ти вечан спомен!

А. Ч.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

Апел на православно свештенство у свима покрајинама ерпским.

Најстарији часопис у ерпској цркви „Хришћански Весник“, који четрнаест година излази под мојим уредништвом, око кога су прикупљене понајбоље снаге из свештенства свију крајева ерпских, који је успео да задобије за сараднике и некоје од признатих књижевника наших световног реда, — томе листу прети озбиљна опасност једино са немара својих читалаца — браће свештеника.

„Хришћански Весник“, његова садржина и његов правац довољно су познати свештенству нашем, с' тога немамо потребе да што о томе на овом месту помњемо. Ако дакле браћа свештеници находе, према свему досадањем раду и услугама које је часопис овај принео цркви и свештенству за ових четрнаест година, да уз остале листове духовне садржине, треба да постоји и један независан лист, који ће бити израз не само правих потреба цркве наше и оног стања какво је, но који ће уз остале радове сваки догађај и сваку појаву у животу цркве наше пропраћати што важнијом и објективнијом критиком, — онда је у реду, да нас браћа свештеници помогну уредније и боље по до сада, те да можемо продужити уређивање листа у обележеном правцу.

С тога овим апелујемо на све ерпско свештенство у свима крајевима и лепо их молимо,

WWW.UNILIB.BS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

да се бар они, који су у повољнијим материјалним околностима, на лист претплате. За сада лист излази у двомесечним свескама од 6 табака. Ако буде повољнији одзив радо ћемо наставити издавање листа у месечним свескама као и ранијих година.

Цена је листу ко се претплати на годину 5 форината а на пола године 3 форинта. Бацама богословима ко се претплати на годину 3 форинте, а на пола године 2 форинта. Претплату ваља у напред слати у плаћеном писму. Ко претплату пошаље за 5 уписника, добија шести примерак бесплатно.*)

1. Маја 1892 год. у Београду.

Алекса Илић,

протојереј, председник конси-
сторије у пензији, уредник
„Хришћанског Весника.“

*) Наше је мишљење, да би грдна штета и велика срамота била, када би „Хришћански Весник“ са неуцешћа и због маленог броја претплатника морао престати излазити. За свога 14-годишњег живота „Хришћански Весник“ је био тако користан, угледан и напредан, да срп. прав. свештенство, користећи се кроз толико време драгоценим благом тога часописа не сме ни по што дозволити, да тај одлични и у свему и свагда врло добро уређивани часопис узмора на штету цркве и црквене књижевности престати излазити.

Уреди.

О Г Л А С И.

Е. 1624.

Г. 277 ex 1891.

СТЕЧАЈ.

58, 1—3

Ради попуњења парох-помоћничког места у Добраци, са платом пете класе.

Молитељи имају своје ваљано инструјисане прозбе, путем својих власти, најдуже до 1. (13.) јула 1892. овој Консисторији послати.

Из седнице епарх. Консисторије у Вршцу 27. априла (9. маја) 1892. држане.

О Г Л А С.

59, 1—3

Ради оправке ерсеко-православне цркве у Путинцима овим се расписује на мањак дражба, која ће се држати 7. (19.) јуна о. г. у два сата после подне.

Прорачун је:

За зидарски посао 600 фор.

За столарски посао 150 "

За лимарски посао 50 "

Свега 800 фор.

Сви који би желели предузети поменути посао, нек изводе у речено време на дражбу доћи.

У Путинцима 15. маја 1892. год.

Црквени одбор.

СТЕЧАЈ.

56, 1—3

На упражњено место учитеља или учитељице у салашима Петрово-Селским (бачка жупанија) овим се расписује стечај. Плата је 400 ф. а. вр. у готовом новцу, слободан стан и огрева колико треба (сламе). У име фамилијазије 10 ф. 50. н. а. вр. и 6. ф. за писаћу опрему.

Изабраном учитељу или учитељици снадаће у дужност школ. уредбом прописане предмете у школи предавати.

Молитељи који ово место добити желе, нека се пријаве овомесном школ. одбору до 10. (22.) јулија о. г.

Из седнице месн. школ. одбора држаног 5. (17.) маја 1892. г.

Ђорђе Марковић,
перовођа шк. одбора.

Сава Ристић,
председник.

Е. 229.

Г. 69.

СТЕЧАЈ.

57, 1—3

Ради попуњења парох-помоћничког места у Илаци, са платом пете класе и станарином од 100 фор. годишње.

Конкуренти имају своје ваљано инструјисане прозбе, путем својих власти, најдуже до 1. (13.) јула т. г. овој Консисторији послати.

Из седнице епарх. Консисторије у Вршцу 27. априла (9. маја) 1892. држане.

ЈАВНА ДРАЖБА.

60, 1—1

Ради оправке св. цркве дешчанске држаће се на лицу места јавна дражба на мањак дана 25. маја (6. јунија) т. г. у 2 сах. по подне.

Цео посао (дунђерски, столарски, зидарски и т. д.) процењен је на 1300 фор. авр.

Подузимачи, који лицитирати желе, имају пишманлука 10% од укупне своте претходно положити. Поближа извешћа могу се дневно у парох. звању добити.

У Десци (код Сегедина) 10. маја 1892.

Срп. правосл. цркв. општина.

Е. 507.

Г. 117.

ЕДИКТ.

49, 3—3

Софија Боборон рођена Лазич из Јасенове, сада у Дупљаји станујућа, подигла је против супруга свог Василија Боборона, негда трговца у Баваништу, код овог духовног суда тужбу, тражећи, да се брак њен, што је пре 11 година муж злобно оставио и у свет одтумарио, коначно разведе.

Оптужени се услед тога овим позива, да у року од шест месеци овоме суду место свог пребивања пријави, јер у противном случају, решиће се ова бракоразводна парница и без њега сходно прописима постојећег и важећег закона.

Из седнице епарх. колелегорје у Вршцу, 27. априла (9. маја) 1892. држане.

ОГЛАС ДРАЖБЕ 52, 2—2

На основу скупштинског закључка српске православне цркв. шк. општине, — а услед одобрења слав. епарх. управе у Темишвару расписује се минуендо дражба на дан 31. маја (12. јуна) 1892 год. у 2 часа по подне ради подизања торња на ов. срп. правос. цркви.

За дунђерски посао	1290	фор.
За ковачки посао	75	”
За казанџијски посао }	2197	”
За златарски посао }		
Свега	3562	фор.

Уз следеће услове:

да је подузимач обвезан са 10% — за рад добивеног новца — гарантовати за доброту торња кроз 3 год.;

да је обвезан — од за рад добивеног новца — 1½% уступити стручном прегледаоцу.

Општина задржава право поверења посла.

Ближа услова могу се дознати на дан дражбе.

У Срп. Елемиру 6. маја 1892. год.

Председништво.

СТЕЧАЈ. 55, 2—3

На Кетфељској срп. основној мешовитој школи има се стално попунити учитељско место, са којим је склопана следећа плата: 400 фор. а. вр. у готовом новцу, 4 ланца ораће земље, на коју учитељ порцију плаћа, у име паушала 10 фор., у име огрева 3 хвата тврдих дрва и 3 хвата сламе, од погребана где позван буде 1 фор.; — осим тога слободан стан у школској згради и башта.

Учитељ је дужан све законом прописане предмете предавати, децу појању поучавати, у цркви за десном певницом појати и перовођеке дужности бесплатно вршити.

Компетенти имају доказати да су православни Срби, оспособљени учитељи и да су испит из мађарског језика положили. Новоизабрани учитељ наступиће своје звање почетком идуће школ. год. Рок стечају траје до Петрова дана, ког ће се дана и избор обавити.

Из редовне седнице срп. прав. школског одбора, држане у Кетфељу 8-ог маја 1892 год.

Светозар С. Ајваз
перовођа.

Васа Фемић,
председник.

СТЕЧАЈ 50, 3—3

на упражњено учитељско место при српској вероисповедној школи у Шиклошу (Барања).

Годишња плата је 500 фор. из црквено-општинске благајне, која се месечно у напред издаје, и 21 фор. из варошке касе у име тако зване шегртске школе. Осим тога слободан стан са 2 собе и кујном, мала кујнска башта и 3 хвата тврдих дрва за огрев. Од великог укупа и парастоса по 1 фор., а од венчанице и малог укупа по 50 новчића.

Дужност је учитељу осим предавања прописаних предмета у свакидањој и повторној школи, и појања у цркви и ван цркве, још и прилежно обучавање деце у црквеном појању, и вођење пера у општинским седницама.

Компетовати могу само оспособљени учитељи, који су испит из мађарског језика положили.

Рок стечају је 25. мај. Молбенице са сведоцама нека се на потписани црквено-школски одбор упуते.

Из седнице црквено-школског одбора у Шиклошу 26. априла 1892. год. држане.

Председништво.

РУСАЊА 42, 4—6

БЛАТНО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИ

(у торонталској жупанији, жељезничка станица)

отвара се 1. (13.) маја и траје до 3. (15.) септембра.

Ово купатило препоручује се свима онима који пате: од шкрофула и отечених жлезда, од реуматизма и костобоље, од тако зване неуралгије, од сваковрних рана, отока у зглобцима, од свраба и других кожных болести и т. д.

Част је управном одбору штвов. посетиоце купатила и о томе извести, да се за доброг гостионичара побринуо.

За даље извешће ваља се обратити на

У Меленци, априла 1892.

Управни одбор купатила.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М Поповића на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.